

Vývozní rostlinolékařské šetření

hlavou provádí

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský vystupuje v České republice také jako Národní organizace ochrany rostlin, která provádí i rostlinolékařskou certifikaci zásilek, jež jsou určeny k vývozu do třetích zemí. Vývoz rostlin, což je skupina, pod kterou spadají veškeré rostliny určené k pěstování, osivo, množitelský materiál, tkáňové kultury, rouby, očka, a rostlinných produktů – veškeré výrobky z rostlin, řezané květiny, dřevo, zrno, je na mezinárodní úrovni regulován systémem rostlinolékařských předpisů a opatření, která mají zabránit zavlečení a rozšiřování významných škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů do nových oblastí.

Mezinárodní standardy rostlinolékařských opatření jsou připravovány Sekretariátem IPPC (International Plant Protection Convention) a jsou součástí světového programu Politika a technická asistence v karanténě rostlin Organizace spojených národů FAO. Program zpřístupňuje členům FAO standardy, směrnice a různá doporučení pro dosažení mezinárodní harmonizace rostlinolékařských opatření. Standardy jsou pravidelně přezkoumávány a aktualizovány. Kromě členů FAO jsou distribuční a regionální organizacím pro ochranu rostlin (například EPPPO, APPPC, NAPPO). Systém certifikace vývozu byl přijat na 29. shrnázázení konference FAO v listopadu 1997, jeho aktualizace proběhla v březnu 2011.

Legislativa

V českých předpisech je vývoz rostlin a rostlinných produktů do třetích zemí řešen v § 28 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů (zákon) a v § 27 vyhlášky č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlečení a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů (vyhláška). V § 28 zákona jsou uvedeny podmínky podání žádosti, minimální požadavky na místo odbavení, podmínky reexportu, vývoz dřevěného obalového materiálu a šetření v porostech v průběhu vegetace, jejichž produkce je určena k vývozu.

Vývoz rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů z České republiky do třetích zemí, tedy zemí, které nejsou členy Evropské unie nebo nemají vývoz upraven jiným způsobem (Švýcarsko), musí splňovat v první řadě požadavky dovážejícího státu na ochranu před zavlečením škodlivých organismů, včetně požadavků na vystavení rostlinolékařského osvědčení (RO) nebo rostlinolékařského osvědčení pro reexport (RR). Rostlinolékařské osvědčení nebo rostlinolékařské osvědčení pro reexport je tedy účetní dokument, který garantuje splnění dovozních požadavků. Dovozní požadavky stanovují i podmínky pro použití obalů, přepravní prostředky, ošetření komodit (moření, impregnace). Některé státy využívají uzavřený systém a přesné podmínky dovozu uvedou pro dovozenou komoditu v dovozním povolení. Těchto států však ubývá a přechází na otevřený systém fytosanitárních podmínek, který usnadňuje obchod.

Šetření před vývozem zásilek

Rostlinolékařské osvědčení vystaví rostlinolékařský inspektor, jestliže na základě provedení vývozního šetření shledá, že tyto požadavky byly splněny. Vystavěný RO se neváží obchodu s rostlinnými komoditami v rámci zemí EU, kde platí jiná pravidla a systém je postaven na rostlinolékařských paslech nebo je možné využít Intra-EC Phytosanitary Document (na komodity, na které se nevztahuje pasová povinnost). Vývozní rostlinolékařské šetření je prováděno na základě žádosti, kterou podává vývozce nebo osoba jím pověřená, a to nejmeně dva pracovní dny před dnem naložení zásilky. Tato skutečnost je uvedena v § 28

Po obdržení žádosti je vývozce kontaktován inspektorem ÚKZÚZ, je dohodnut termín a upřesní se další podmínky provedení šetření. Zadeatel by měl společně se žádostí předložit ÚKZÚZ požadavky dovážejícího státu na ochranu před zavlečením škodlivých organismů, pokud nebyly zveřejněny, a návrh místo, ve kterém umožní

Semenišťský porost mrtvé obecné v době rostlinolékařské kontroly

Foto Vladislav Rašovský

odst. 1 zákona. Pokud je žádost podána později, může být odmítnuto provedení šetření v požadovaném termínu. Žádosti je možné podávat písemně, datovou schránkou nebo e-mailem a je možné využít i elektronické podání přímo přes webové rozhraní na webových stránkách Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ). Tato možnost je využitelná po předchozí registraci na některé z regionálních poboček Minister-

ni provedení potřebného šetření. V současné době disponuje ÚKZÚZ dovozními požadavky velké části států, oficiálně získané jsou potom zveřejněny na webových stránkách. Tato databáze je nadále rozšiřována, aby byla zajištěna průběžná certifikace a nedocházelo ke zbytečnému prodloužení.

Vzory RO a RR používané v České republice jsou uvedeny v příloze číslo 21 vyhlášky. Pro stanovení vývozu je v zelené barvě,

kteřé jasně identifikují zásilku. Údaje se týkají vývozce, dovoze, způsobu dopravy, popisu zásilky, množství, splnění zvláštních dovozních požadavků, dezinfekce nebo dezinfekce ošetření zásilky, popřípadě další údaje, které požaduje dovážející stát (například čísla dovozních povolení, specifické požadavky). Do rostlinolékařského osvědče-

ní se většinou neuvádí informace „nerostlinolékařského“ charakteru. Platnost RO není omezená, ale doba je stanovena tak, aby byla zajištěna fyzická a rostlinolékařská integrita. Většina států uznává dobu 14 dní, to znamená, že komodita by měla být vyvezena nejpozději do 14 dní od provedení šetření a certifikace.

Pokud jde o reexportovanou zásilku, předložit žadatel o vystavení RR originál RO, výstup z autorizované konverze dokumentu nebo ověřenou kopii rostlinolékařského osvědčení vystaveného ve státě původu zásilky, pokud bylo takové osvědčení vydáno (§ 28 odst. 4 zákona). Před vydáním rostlinolékařského osvědčení pro reexport musí být přezkoumáno původní rostlinolékařské osvědčení státu původu a je nutné stanovit, zda jsou

požadavky dovážejícího státu přísnější, stejné nebo méně přísné než ty, které splňuje původní RO. Je-li zásilka znovu balena, musí být provedeno nové šetření. Nemí-li zásilka znovu balena, vystaví se dva možné případy. Pokud jsou požadavky stejné nebo méně přísné, nevztahuje se doplňková inspekce. V opačném případě musí být šetření znovu provedeno.

Jestliže reexportující stát nevyžaduje rostlinolékařské osvědčení pro danou komoditu, ale cílový stát je vyžaduje a požadavky mohou být splněny vizuální inspekci nebo laboratorním testováním vzorků, pak je možné vydat rostlinolékařské osvědčení, kde bude uvedena země původu a nemusí být předkládáno RO ze země původu.

Vlastní šetření se provádí v dohodnutém termínu v místě pěstování, skladování, zpracování, nakládky nebo v jiném vhodném místě, které splňuje minimální požadavky stanovené v § 27 vyhlášky. Minimálními požadavky jsou zpevněná příjezdová cesta pro průjezd osobním motorovým vozidlem, umělé osvětlení, jestliže má být šetření prováděno v krytých prostorách nebo za snížené viditelnosti, prostředky pro výkon pomocných prací, k otevření a zavírání dopravních prostředků, k přistavování žebříků, místků a pojižďových schodů tak, aby bylo možno provést dostatečnou prohlídku všech partií celé zásilky včetně jejího vyskládání nebo vyložení, zda již je zásilka naložená na dopravní prostředek, a pokud je to u dané komodity potřebné, dále kanclářskými prostory umožňujícími podrobnou prohlídku odebraných vzorků a vystavení RO.

V případě vývozu zásilek, které představují vysokou míru zavlečení škodlivých organismů, musí být k dispozici vytažitelná místa v zemině obdobi na teplotu potřebnou k zajištění testovacích metod (pokojová teplota), zásuvkou k elektrické síti o napětí 220 V a vybavena přívodem vody a odtodem odpadní vody do kanalizace.

Vývozce nebo osoba jím pověřená je povinen předložit veškerou potřebnou dokumentaci, zejména dovozní požadavky, dovozní povolení, doklady o ošetření dřevěného obalového materiálu, certifikáty o původu, protokoly, které jasně specifikují původ komodit. Samozřejmý je přístup k zásilce tak, aby bylo možné provést potřebná šetření. Šetření se obvykle skládá z rostlinolékařské prohlídky vlastní zásilky, popřípadě dřevěného obalového materiálu doprovázejícího zásilku, dále z odběru vzorků a jejich následného testování. Pokud do požadavky dovážející země umožňují, může být prohlídka vzorků provedena v místě šetření, v opačném případě jsou vzorky odeslány do akreditované laboratoře k podrobnému vyšetření. Šetření může rovněž za-

hrnovat prohlídku skladů nebo místnosti, kde je zboží uloženo, prohlídku transportních prostředků (vagóny, kontejnery, návozy). Při vývozním šetření mají inspektori ÚKZÚZ dostupné příslušné vybavení a zařízení pro provádění inspekce, testování, ověřování zásilek a postupy rostlinolékařské certifikace.

Navíc pro rostliny a rostlinné produkty, které představují vysokou míru rizika zavlečení a šíření škodlivých organismů, ÚKZÚZ stanoví místa pro provádění odborného šetření a určí provozní režim těchto míst. Tento způsob odbavování zásilek je nutný z důvodu možného skrytého napadení kontrolované komodity.

Rostliny, které představují vysokou míru rizika, jsou uvedeny v příloze č. 21a vyhlášky. Do této skupiny patří rostliny okrasných bylinných druhů a zelenin určené k pěstování, ale mimo jejich bobtné šetření a určí provozní režim těchto míst. Tento způsob odbavování zásilek je nutný z důvodu možného skrytého napadení kontrolované komodity.

Rostliny, které představují vysokou míru rizika, jsou uvedeny v příloze č. 21a vyhlášky. Do této skupiny patří rostliny okrasných bylinných druhů a zelenin určené k pěstování, ale mimo jejich bobtné šetření a určí provozní režim těchto míst. Tento způsob odbavování zásilek je nutný z důvodu možného skrytého napadení kontrolované komodity.

Šetření v porostech v průběhu vegetace

Při vývozu do třetích zemí je také často vyžadována garance na nepřítomnost určitých škodlivých organismů, jejichž přítomnost lze zjistit pouze v průběhu vegetace. V těchto případech musí žadatel (přihlašovatel) podat ÚKZÚZ žádost o provedení šetření v průběhu vegetace v místě produkce dané plodiny. Termín zaslání žádosti není stanoven, ale musí být podán ve vhodném termínu, aby bylo možné požadované garance splnit. Přihlašovatel požádá ÚKZÚZ prostřednictvím standardizovaného formuláře (ale je možné i jinou formou žádosti) a konkrétní informace uvede do přílohy (rovněž může využít vlastní formulář).

Informace k dané věci, žádost a přílohy jsou zveřejněny na webových stránkách ÚKZÚZ. Do přílohy je nutné uvést informace, které identifikují pěstitele, místo pěstování dané komodity a další informace, které mají souvislost s vývozními podmínkami. (Pokračování na str. 33)

Nakládku kulatiny dřeva do kontejneru s následnou fumigací

Foto Vladislav Rašovský

stva zemědělský (MZe), kde vývozce získá přístup na portál MZe. Ve speciálních případech, kdy je podle dovozních požadavků nutné šetření během vegetace nebo výroby či zpracování, podává žádost o provedení potřebné kontroly pěstitele, výrobce nebo vývozce, a to v takovém termínu, aby bylo možné požadované šetření provést.

Ústav potvrdil výskyt dvou škůdců

Inspektorů Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského zaznamenali na různých místech republiky výskyt bekyně zlatotořné, jejíž housenky způsobují holožiry převážně na silničních stromořadích ovocných druhů. Mísry se letos hojně vyskytla také předivka brslenová, kdy jsou celé keře a stromy opředeny pavučinovými vlákny a odlišeny. Uvedla to mediální zástupkyně kontrolního ústavu Ivana Kršková.

Eva Kořínková Seifertová

Oblasti výskytu škůdce bekyně zlatotořné oznamuje Ústřednímu kontrolnímu a zkušebnímu ústavu zemědělskému (ÚKZÚZ) Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD), které zabezpečuje ošetření napadených stromů.

V souvislosti s tímto škůdcem bylo zaznamenáno, že některé osoby mohou v bezprostřední blízkosti napadených stromů poctit zdravotní komplikace – například uvolnění chloupky při svlékání housenky mohou vyvolat při kontaktu s lidskou kůží zarudnutí a vyrážky.

Housenky bekyně zlatotořné
Foto ÚKZÚZ

Převážně na silničních stromořadích ovocných druhů způsobují housenky bekyně zlatotořné holožiry
Foto ÚKZÚZ

Letos se hojně vyskytla také předivka brslenová. Napadení se projevuje tím, že celé keře a stromy jsou opředeny pavučinovými vlákny a odlišeny

Letos se hojně vyskytla také předivka brslenová. Napadení se projevuje tím, že celé keře a stromy jsou opředeny pavučinovými vlákny
Foto ÚKZÚZ

Další škůdce, předivka brslenová, je druh, který způsobuje škody holožiry na brslenech. V dubnu a květnu mladé housenky mňoují čerstvě vyrašené listy, později listy skelují a spřádají hustý

předivem do hnízd. Přestože napadení housenkami předivkou brslenovou je v současnosti silné, tento druh housenek na zeleni nepůsobí velké škody. Jakmile se housenky v průběhu června za-

kulí, přestanou žrát a strom se velmi rychle olisí znovu. Tento druh na ovocné dřeviny nepředchází, informuje ÚKZÚZ. Žádná opatření není potřeba plánovat, avšak v případě

nutnosti je účinnou ochranou proti předivkám jarní postřik olejnatými přípravky nebo postřik insekticidy těsně před květem, doporučuje dozorový orgán.

Vývozní ...

(Dokončení ze str. 32)

To je množství, pokud možno včetně telefonního kontaktu, místo pěstování – co nej přesnější informace, plodina, odrůda, číslo porostu, identifikace podle L.PIS, výměra a země, kam se má daný produkt vyvézt.

Žádost je možné zaslat na kterémkoliv pracovišti ÚKZÚZ, přičemž, elektronicky nebo prostřednictvím datové schránky. Pracoviště zajišťují předání žádosti podle sídla žadatele, respektive množství. Výsledkem šetření je záznam, kde jsou uvedeny informace o zdravotním stavu porostu (houbové, bakteriální choroby, napadení škůdci), včetně výskytu plevele, vývojové fázi a celkového stavu porostu. Pokud jsou požadovány rozbor na určité škodlivé organismy v průběhu vegetace, inspektor odebere vzorky, diagnostický rozbor ve většině případů zajišťuje diagnostická laboratoř ÚKZÚZ Olomouc.

Na základě záznamu je možné vystavit rostlinolékařské osvědčení, v případě vývozu do třetích zemí nebo doklad – Intra-EC Phytosanitary Document (harmonizovaný formulář) při obchodování se zeměmi EU. Harmonizovaný formulář je dokument, který vydává ÚKZÚZ v souladu se směrnicí Rady č. 2000/29/ES, na vyžádání producenta/obchodníka za účelem komunikace mezi třetími organizacemi ochrany rostlin členských států EU o tom, že byly použity a splněny určité rostlinolékařské postupy.

Zvláštní kapitolou vývozu je dřevěný obalový materiál, kdy RO garantuje pro některé země splnění podmínek standardu ISPM č. 15, kdy dřevěný obalový materiál je podoben schválenému ošetření a označen předepsaným způsobem. Ošetřování dřevěných obalových materiálů je v současné době v ČR zabezpečováno metodou tepelného ošet-

řování (HT), kdy teplota v jádru musí být nejméně 56 °C po dobu alespoň 30 minut.

Zproplatnění vydání osvědčení

Vydání rostlinolékařského osvědčení je zproplatněno v souladu s § 2 odst. 1 zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje v položce č. 80, za vydání rostlinolékařského osvědčení poplatek ve výši 500 Kč. Částka se hrazí kolkovou známkou nebo převodem částky na účet. Od tohoto poplatku je osvobozeno vydání rostlinolékařského osvědčení pro vývoz rostlin nebo rostlinného produktu k jiným než podnikatelským účelům (tedy nejčastěji fyzické nepodnikatelské osoby, například školy, výzkumné ústavy, neziskové organizace).

Šetření v porostech v průběhu vegetace je zproplatněno v souladu s vyhláškou č. 221/2002 Sb., kterou se stanoví sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební účinky vykonávané v působnosti ÚKZÚZ. V případě šetření před vývozem je zproplatnění účtováno podle bodu 13. – náhrady za účinky nezařazené, to je 200 Kč za každou započatou hodinu. Rozhodující skutečností pro zproplatnění je záznam ze šetření, kde je vždy uvedena i doba trvání šetření. Do doby se nezapočítává doba cesty. V případě, že dovážející stát požaduje provedení rozboru nebo garanci, kterou lze zjistit pouze provedením laboratorních rozborů, poté jsou odběr vzorků a provedené diagnostické rozborů rovněž zproplatněny podle výše uvedených vyhlášek.

Ing. Mladislav Rašovský
Odbor dovozu a vývozu
ÚKZÚZ

Avenue

Pšenice ozimá

- nejiranější odrůda v sortimentu ozimé pšenice v ČR a SR
- metá i dozrává s ozimým ječmenem
- optimální předplodina pro ozimou řepku
- odrůda odolná vůči poléhání
- zdravá odrůda vhodná pro setí po obilnině
- vysoká regenerační schopnost na jaře

Nejpěstovanější odrůdy ozimé pšenice

Limagrain Central Europe Cereals

Šlechtíme Váš úspěch

Limagrain Central Europe Cereals s.r.o.
Polygranka 362/3, 108 00 Praha 10 • Malešice
tel.: +420 2 77 244 339, fax: +420 272 701 262, e-mail: info@limagrain-cereals.cz
www.lgseeds.cz

Limagrain